

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Tesa Stupar

**Problematika pridobivanja evropskih sredstev na ravni lokalne
samouprave**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2015

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Tesa Stupar

Mentor: red. prof. dr. Miro Haček

**Problematika pridobivanja evropskih sredstev na ravni lokalne
samouprave**

Diplomsko delo

Ljubljana, 2015

Zahvala

Najprej naj se zahvalim mentorju, red. prof. dr. Miru Hačku, za pomoč in usmerjanje pri študiju in pri nastajanju diplomskega dela.

Zahvala gre tudi gospe Marjani Kadunc za čas in izkazano voljo ter s tem pomoč pri nastanku diplomskega dela.

Največja zahvala pa gre mami Andreji, očetu Andreju, sestri Žani ter fantu Mateju, ker so mi stali ob strani in med spodbujali v času študijskih let. Hvala za lovljenje ob padcih, oporo pri vstajanju ter letenju ob uspehih.

Problematika pridobivanja evropskih sredstev na ravni lokalne samouprave

Občina kot temeljna enota lokalne samouprave se financira na različne načine, in sicer iz lastnih virov, iz sredstev države, z zadolževanjem ter s sofinanciranjem. Ker pa je Republika Slovenija država članica Evropske unije (EU), je upravičena do finančne pomoči iz kohezijskega sklada in strukturnih skladov EU, ki tako predstavljajo še dodaten vir financiranja občin. Namen teh skladov je pomagati pri razvoju držav članic, ki so pomoči potrebne. Tako tudi Slovenija črpa finančna sredstva, vendar smo kot dokaj nova država članica pri črpanju šibki, saj v celotnem postopku še vedno prihaja do preveč težav, kot so pomanjkanje kadra, pomanjkanje znanja, zamujanje rokov itd. Pa vendar se lahko naša država pohvali tudi z uspehi nekaterih občin, ki so projekte uspešno pripravile in tudi uresničile. Ena izmed njih je občina Kamnik, ki v programskem obdobju 2007–2013 sicer ni uspela dobiti evropskih nepovratnih finančnih sredstev, vendar se je uvrstila na seznam enajstih projektov »ready to go« in s pomočjo zadolževanja svoja projekta začela izvajati, saj se je zavedala pomena njune uresničitve. Za novo programsko obdobje 2014–2020 pa je Služba vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko že napovedala, da bo občina Kamnik s svojima projektoma prva prejemnica kohezijskih sredstev.

Ključne besede: občine, zveza občin, kohezijska politika, težave pri pridobivanju sredstev.

Problems of Acquiring the European Funds at the Level of Local Self-government

As the basic unit of local self-government the municipality is being funded in different ways. Namely municipality is using its own resources, country's resources, borrowed money and co-financed money. However, since Slovenia is a member state of the European Union, it is entitled to financial assistance from the Cohesion Fund and two structural funds of the EU, which thus represent an additional source of funding. The purpose of these funds is to support the development of every member state in need. Slovenia is also drawing financial resources from these funds, but it is a relatively new member state, therefore still weak, consequently many problems (like lack of personnel, lack of knowledge, missed deadlines etc.) occur throughout the whole process. But Slovenia can also be proud of some municipality successes. An example of good practice can be municipality of Kamnik, although in the programming period 2007-2013 did not get European resourcing, but it was ranked on the list of eleven "ready to go" projects. But municipality launched their projects anyway by borrowing money. For the new programming period 2014-2020, the Government Office of the Republic of Slovenia for Development and European cohesion policy has already announced that Kamnik is going to be the first recipient of cohesion funds.

Keywords: municipality, union of municipalities, cohesion policy, problems in acquiring funds.

KAZALO

1	UVOD.....	7
1.1	Cilj diplomske naloge	8
1.2	Hipoteze.....	8
1.3	Raziskovalne metode in tehnike	9
2	LOKALNA SAMOUPRAVA	10
2.1	Opredelitev pojma lokalna samouprava	10
2.2	Opredelitev pojma občina.....	11
2.3	Pristojnosti občine	12
2.4	Vrste občin.....	13
2.5	Financiranje občin	14
2.6	Sofinanciranje	16
2.7	Združevanje občin	17
3	KOHEZIJSKA POLITIKA	18
3.1	Kratek zgodovinski pregled.....	18
3.2	Kaj je kohezijska politika	19
3.3	Instrumenti kohezijske politike	20
3.4	Načela izvajanja strukturnih skladov.....	22
3.5	Načela izvajanja kohezijskih skladov	23
3.6	Nekdanji programi finančne pomoči za bodoče članice EU	24
3.6.1	Program finančne pomoči PHARE	24
3.6.2	Program finančne pomoči ISPA.....	25
3.6.3	Program finančne pomoči SAPARD.....	25
4	PROBLEMI PRI PRIDOBIVANJU EVROPSKIH SREDSTEV	26
5	PRIMER OBČINE KAMNIK	29
5.1	Začetki projektov	29
5.2	Osnovni podatki o projektu »oskrba s pitno vodo na območju Domžale–Kamnik«. 29	
5.2.1	Namen in cilj projekta	30
5.2.2	Cilj investicije	31
5.2.3	Ocenjena vrednost projekta	31

5.3	Osnovni podatki o projektu »Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju Domžale–Kamnik«	32
5.3.1	Namen in cilj projekta izgradnje kanalizacije	33
5.3.2	Cilj investicije – izgradnja kanalizacije	33
5.3.3	Ocenjena vrednost projekta izgradnje kanalizacije	34
5.3.4	Namen in cilj investicije – nadgradnja čistilne naprave.....	35
5.3.5	Ocenjena vrednost projekta – nadgradnja čistilne naprave	36
5.4	Potek projektov v programskem obdobju 2007–2013.....	36
5.5	Potek projektov v programskem obdobju 2014–2020.....	37
5.6	Problemi pri pridobivanju evropskih sredstev	39
6	UGOTOVITVE IN ZAKLJUČEK.....	40
7	LITERATURA.....	42
	PRILOGE	45
	PRILOGA A: Intervju z gospo Marjano Kadunc, strokovno sodelavko oddelka za gospodarske dejavnosti, gospodarske javne službe in finance Občine Kamnik.....	45

1 UVOD

Vsaka država se sooča s svojim načinom in hitrostjo razvoja, kar velja za vsa njena področja: gospodarsko, politično, kulturno, infrastrukturno idr. Ker pa so razlike v stopnji razvoja med različnimi državami vedno obstajale, dodatno pa jih je poglobila še druga svetovna vojna, so evropske države kmalu ugotovile, da je nastala potreba po združevanju držav v zameno za ohranjanje miru, ki je zelo pomemben dejavnik za nadaljnji razvoj držav. Tako je prišlo do ustanovitve Evropske unije, kateri so se nato države postopoma priključevale. Razlika v razvoju med njimi kljub temu vztraja še danes, vendar v manjši meri. Zato so bili ustanovljeni različni skladi (dva strukturna in en kohezijski sklad), ki jih ima Evropska unija na voljo, da poskuša z njimi doseči čim bolj enakomerno razvitost članic (Klun 2015, 17). Namreč, bolj kot se Evropska unija povečuje in širi z novimi članicami, bolj se povečuje stopnja razvitosti med novinkami in najbolj razvitimi članicami (Klun 2015, 18). »Zato je kohezijska politika Evropske unije osnova, na kateri temelji postopek evropske integracije« (Klun 2015, 18).

»Kohezijska politika predstavlja skupek razvojnih aktivnosti, programov in ukrepov države, lokalnih skupnosti in drugih nosilcev organiziranih interesov na regionalni ravni, koordiniranih in sofinanciranih s strani Evropske unije in namenjenih doseganju razvojnih ciljev ob upoštevanju skladnega regionalnega razvoja« (Mrak in drugi 2004, 29). Osnovni in »temeljni cilj kohezijske politike je zmanjševanje gospodarskih in socialnih neenakosti med različnimi regijami« (Mrak in drugi 2004, 29) znotraj Evropske unije. Kohezijska politika predstavlja finančne instrumente na ravni EU, v katere kot neto plačnice prispevajo razvitejše države članice, sredstva pa koristijo manj razvite države članice – tu je vidno načelo solidarnosti EU in s tem se dosega učinek kohezije (Klun 2015, 18).

Mrak in drugi (2004, 29) ugotavljajo, da je »Evropska unija eno od ekonomskih področij z največjim potencialom na svetu, vendar pa so kljub temu gospodarske in socialne razlike med njenimi članicami precejšnje«. Razlike so še toliko bolj opazne ob primerjavi vseh regij znotraj Evropske unije (Mrak in drugi 2004, 29), saj vsi prebivalci v teh regijah nimajo enakih možnosti za uspeh. Njihove možnosti so odvisne od tega, ali živijo v mestu ali na podeželju, v bolj razviti ali manj razviti regiji ipd. – to pa vpliva na možnosti zaposlovanja, spodbujanja in ustvarjanja nove konkurence, vlaganje denarja itd. (Mrak in drugi 2004, 29–30). Za primer lahko pogledamo že regije znotraj naše relativno majhne Slovenije in primerjamo osrednjeslovensko regijo s Prekmurjem. Stopnja zaposlovanja v obeh regijah je zelo različna,

razlikuje se povprečna plača zaposlenih, cene vsakdanjih življenjskih potrebščin ali pa nepremičnin se močno razlikujejo, enako velja tudi za razvoj turizma in tako naprej.

»Evropska unija se lahko dolgoročno uspešno razvija le, če se države članice razvijajo usklajeno oz. če se razlike v razvitosti med njimi relativno zmanjšujejo. Prevelike razlike v stopnji razvoja med članicami tudi niso faktor notranje stabilnosti EU« (Klun 2015, 18).

Kohezijska politika je zato nujno potrebna, da se vsem prebivalcem zagotovijo vsaj približno enake možnosti za življenje, da so regije, ki niso tako zelo razvite, deležne razvojne pomoči in spodbude ter da se s tem mehanizmom vseskozi zagotavlja razvoj, ki prinese boljši jutri.

1.1 Cilj diplomske naloge

Cilj moje diplomske naloge je najprej s pomočjo različnih, tako znanstvenih kot tudi drugih del, preučiti mehanizem pridobivanja finančnih pomoči iz kohezijskih skladov Evropske unije na ravni lokalne samouprave v Sloveniji. Za boljše razumevanje pa bom v drugem delu predstavila tudi primer občine Kamnik, ki je kandidirala na razpisu za kohezijska sredstva za izvedbo občinskih projektov.

1.2 Hipoteze

Za tematiko sem se odločila predvsem zato, ker me je v času študija zaradi zanimive predstavitve med predavanji začela zelo zanimati. Predvsem me zanima, zakaj pri kandidiranju na razpise za pridobitev kohezijskih sredstev velikokrat pride do napak oziroma težav že pri sami prijavi ter kako se tem pogostim napakam izogniti. Zato sem si zastavila dve hipotezi, ki predstavljata smernice raziskovanja ter tudi rdečo nit diplomske naloge.

H1: Občine same nimajo dovolj denarja, da bi v celoti same financirale določene obsežne projekte, zato se za pridobitev finančnih sredstev prijavljajo na kohezijske razpise Evropske unije in tako s pridobljenimi finančnimi sredstvi načrtovane projekte omogočijo.

H2: Občine so na razpisih uspešnejše, če se na razpise prijavljajo povezane skupaj, kot pa če se prijavijo vsaka posebej.

1.3 Raziskovalne metode in tehnike

Pri raziskovanju si bom pomagala z analizo primarnih (zakoni in drugi uradni dokumenti) in sekundarnih virov (knjige in članki različnih avtorjev), ki bodo predstavljeni predvsem v prvem delu diplomske naloge. V drugem delu pa se bom, kot že omenjeno, osredotočila na študijo primera občine Kamnik, kjer je trenutno v izvajanju projekta izgradnje vodovoda in kanalizacije. Za lažje pridobivanje podatkov, potrebnih za študijo primera, bom opravila tudi intervju z gospo Marjano Kadunc, ki je na Občini Kamnik zaposlena na Oddelku za gospodarske dejavnosti, gospodarske javne službe in finance, ukvarja pa se s kohezijskimi projekti.

2 LOKALNA SAMOUPRAVA

2.1 Opredelitev pojma lokalna samouprava

»Lokalna samouprava je zibelka moderne demokracije« (Poggi v Brezovšek in Kukovič 2012, 9).

»Pojem lokalna samouprava pomeni več kot zgolj lokalno skupnost; pomeni lokalno skupnost, ki ima status samouprave« (Šmidovnik 1995, 27). Tako pojem lokalna samouprava združuje dve sestavini, in sicer lokalno skupnost, ki predstavlja sociološko sestavino, ter samoupravo, ki predstavlja pravnosistemsko sestavino (Šmidovnik 1995, 27).

»Lokalna samouprava pomeni pravico lokalnih skupnosti – občin in širših lokalnih skupnosti – da urejajo in opravljajo v svoji pristojnosti javne zadeve, ki se nanašajo na življenje in delo prebivalcev na njihovem območju« (Vlaj 1998, 17). »Gre za pravico ljudi v lokalnih skupnostih in lokalnih skupnosti samih, da rešujejo svoje lokalne probleme in imajo lastne dohodke« (Vlaj 2001, 23).

Nekateri avtorji pravijo, da je lokalna samouprava »ključni element v političnem sistemu (evropske) liberalne demokracije. Najpreprostejša opredelitev lokalne samouprave je, da je to tista raven oblasti, ki je najbližja državljanom oziroma občanom, tako da ima nalogo zastopati pomen in stališča lokalnosti« (Brezovšek in drugi 2014, 261).

»Lokalna samouprava je v izključni pristojnosti Republike Slovenije, zato zakonodaje ne prilagaja pravnemu redu Evropske unije, pač pa je zavezana Evropski listini lokalne samouprave (MELLS), ki jo je leta 1985 sprejel Svet Evrope, mednarodna organizacija za zaščito človekovih pravic in demokratičnih vrednot. Kot država članica Sveta Evrope je listino leta 1996 ratificirala tudi Republika Slovenija« (Ministrstvo za javno upravo 2015).

Evropska listina lokalne samouprave označuje lokalno samoupravo kot »pravico in sposobnost lokalnih oblasti, da v mejah zakona urejajo in opravljajo bistveni del javnih zadev v okviru svojih nalog in v korist lokalnega prebivalstva. To pravico uresničujejo sveti ali skupščine, ki jih sestavljajo člani, izvoljeni s svobodnim in tajnim glasovanjem na podlagi neposredne, enakopravne in splošne volilne pravice« (Zakon o ratifikaciji Evropske listine lokalne samouprave, 3. čl.).

Brezovšek in Kukovič (2012, 118) izpostavita tri načela, ki predstavljajo vodilo v lokalni samoupravi, in sicer načelo avtonomije (neodvisnost lokalne samouprave od države), načelo subsidiarnosti (prenos odločanja na najnižjo raven) in načelo regionalizacije (prenos dela politične in ekonomske moči z države na lokalne skupnosti).

Avtorji definirajo pet konstitutivnih elementov delovanja lokalne samouprave, in sicer:

- teritorialni element – lokalne skupnosti so ustanovljene kot subjekt lokalne samouprave (občine, pokrajine itd.);
- funkcionalni element – tem skupnostim se prizna delovno področje nalog, ki skrbijo za interese ljudi;
- organizacijski element – naloge z lastno odgovornostjo opravljajo člani skupnosti, lahko neposredno, lahko pa po organih, v katere so izvoljeni;
- materialno-finančni element – skupnost ima, zavoljo lastnega opravljanja nalog, svoja finančna in materialna sredstva; in pa
- pravni element samoupravnosti – skupnost ima lastnosti pravne osebe (Kaučič in Grad v Brezovšek in Kukovič 2012, 118–119).

»Primarna naloga lokalne samouprave je torej prenos odločanja o zadevah lokalnega pomena (zadeve, ki se dotikajo vseh prebivalcev lokalne skupnosti) na lokalno raven. Lokalna samouprava dodeljuje moč odločanja najnižji možni enoti, kar pomeni, da lokalna skupnost pridobi status samoupravnosti, avtonomije« (Brezovšek in drugi v Brezovšek in Kukovič 2012, 119).

2.2 Opredelitev pojma občina

Temeljno lokalno samoupravno skupnost predstavlja občina (Šmidovnik 1995, 63).

Občina se je kot prva oblika lokalne samouprave razvila v srednjeveških mestih. V Evropi torej od 12. stoletja naprej, dokler niso mesta dobila mestnih pravic. Povod za razvoj pa sta bila razvoj in razmah trgovinskih in obrtniških centrov v mestih. Naša mesta so si mestne pravice pridobila v 13. in 14. stoletju (Šmidovnik 1995, 63).

Za še dodatno opredelitev pomena občine sem analizirala Zakon o lokalni samoupravi, ki občino opredeljuje takole:

Občina mora biti sposobna zadovoljevati potrebe in interese svojih prebivalcev in izpolnjevati druge naloge v skladu z zakonom. Šteje se, da je občina sposobna na svojem območju zadovoljevati potrebe in izpolnjevati naloge, če so zagotovljeni naslednji pogoji:

- *popolna osnovna šola;*
- *primarno zdravstveno varstvo občanov (zdravstveni dom ali zdravstvena postaja);*
- *komunalna opremljenost (oskrba s pitno vodo, odvajanje in čiščenje odpadnih voda, oskrba z električno energijo);*
- *poštne storitve;*
- *knjižnica (splošna ali šolska);*
- *prostori za upravno dejavnost lokalnih skupnosti (Zakon o lokalni samoupravi, 13. čl.).*

2.3 Pristojnosti občine

Za učinkovito izvajanje lokalne samouprave je jasna delitev pristojnosti med državo in njenimi organi ter občino in organi lokalne skupnosti zelo pomembna. »Temeljni cilj ureditve razmerja med državo in lokalnimi skupnostmi je, da naj ima občina v izvirni pristojnosti vse tiste funkcije, ki so bistvenega pomena za življenje in delo ljudi na njenem območju in se tudi učinkoviteje in bolj racionalno vključujejo v lokalni skupnosti kot pa preko državnih organov« (Vlaj v Brezovšek in Kukovič 2012, 74).

Tako občina opravlja dve vrsti nalog, in sicer:

- *izvirne naloge – občinam jih določi država s svojimi zakoni; v to skupino sodijo področja nalog, ki jih občine opravljajo same in tudi same o njih odločajo (Zakon o lokalni samoupravi, 21. čl.);*
- *prenesene naloge – naloge, ki jih država z zakonom prenese na vse občine, eno občino, mestne občine itd. zaradi bolj racionalnega in učinkovitega zagotavljanja storitev v občini sami. Če se država odloči za prenos nalog, mora za to tudi zagotoviti ustrezna sredstva (Zakon o lokalni samoupravi, 24. čl.).*

2.4 Vrste občin

Teoretiki poznajo več različnih vrst občin, vendar so v Sloveniji zaživele samo nekatere izmed njih. To so:

- navadne občine (podeželske) – »štela naj bi praviloma več kot 5.000 prebivalcev in sposobna mora biti opravljati za njene prebivalce temeljne oskrbne naloge, kot so: trgovina z osnovnimi potrebščinami, zdravstvena ambulanta, osnovna šola, pošta, ustrezni prostori za občinski sedež in določena komunalno-stanovanjska opremljenost« (Vlaj 2001, 140–141). Te dejavnosti naj bi se nahajale v središču občine in bile tako vsem dostopne (Vlaj 2001, 141);
- mestne občine – štela naj bi več kot 20.000 prebivalcev in zagotavljala najmanj 15.000 delovnih mest (od tega vsaj polovico v terciarnih in kvartarnih dejavnostih), od države ima v izvirno pristojnost prenesene naloge, kot so področje prostorskega in urbanističnega urejanja, stanovanjske gradnje, družbene dejavnosti itd. Zagotavljati mora srednje šole, osnovne šole, bolnišnico, muzeje, gledališča itd. (Vlaj 2001, 141–144);
- občina, v kateri se nahaja glavno mesto – poseben status ji daje Zakon o glavnem mestu; občina mora pri razvoju upoštevati potrebe državnih organov in tujih predstavništev, sodelovala naj bi s primestnimi občinami pri nalogah, ki so pomembne za vse (kanalizacija, energija, vzdrževanje ipd.) (Vlaj 2001, 145-145); ter
- občine s posebnim statusom – »prvotno je Zakon o lokalni samoupravi glede občin s posebnim statusom določal, da gre za občine na gorskih, obmejnih, narodnostno mešanih, ekološko razvrednotenih in razvojno šibkih območjih, ki se jim lahko z zakonom podeli poseben status, kadar je izražen poseben interes države za ohranitev in razvoj posameznih od teh področij« (Vlaj 2001, 145). Zakon o lokalni samoupravi, ki je v veljavi sedaj, pa ne našteva več teh območij, temveč samo pravi, da lahko državni zbor občinam, kadar obstaja poseben interes, dodeli poseben status. Pogoje za pridobitev statusa pa določa posebne zakon. V Sloveniji trenutno še nimamo nobene občine s posebnim statusom, tako da oblika v praksi še ni zaživela (Vlaj 2001, 140–145).

»Delovanje občine krojijo trije organi – občinski svet, nadzorni odbor in župan. Ti so zastopniki oz. varuhi interesov občanov ter posredno uresničujejo pravico prebivalcev lokalne samouprave« (Brezovšek in Kukovič 2012, 122).

2.5 Financiranje občin

»Mnogi teoretiki, ki se ukvarjajo z odnosom med državo in lokalnimi skupnostmi, ugotavljajo, da je ravno področje financiranja tisto, ki je ključno za status lokalnih skupnosti in stopnjo njihove dejanske avtonomije« (Brezovšek in Kukovič 2012, 81).

»Občina je v našem sistemu lokalne samouprave opredeljena kot temeljna lokalna skupnost, ki samostojno ureja vse lokalne javne zadeve in samostojno razpolaga s svojim premoženjem« (Brezovšek in Haček 2005, 105).

Brezovšek in Kukovič (2012, 81) opozorita, da se občine med seboj razlikujejo glede na naloge, ki jih opravljajo, prav tako glede na gospodarsko razvitost, strukturo idr., zato ni mogoče vsem občinam zagotoviti enake finančne podlage.

Zakon o lokalni samoupravi Republike Slovenije v svojem 8. členu določa, da se občine financirajo same. 52. člen istega zakona pa določa, da se občina financira na tri različne načine (Zakon o lokalni samoupravi, 52. čl.), in sicer s pomočjo:

a) Lastnih virov, ki jih predstavljajo:

- davek na nepremičnine,
- davek na vodna plovila,
- davek na promet nepremičnin,
- davek na dediščine in darila,
- davek na dobitke od klasičnih iger na srečo in
- drugih davkov, če zakon tako določa (Zakon o financiranju občin, 6. čl.)

Občine imajo tudi druge lastne vire financiranja, in sicer so to samoprispevki, takse, globe, koncesijske dajatve itd. (Zakon o financiranju občin, 7. čl.).

Država na podlagi zakonsko določenih načel in meril lahko občinam, ki so gospodarsko slabše razvite in zato z lastnimi viri ne morejo v celoti zagotoviti opravljanja zakonsko določenih nalog, zagotovi dodatna sredstva (Brezovšek in Kukovič 2012, 82).

b) Sredstev države, ki pripadajo občinam na podlagi ugotovitev primerne obsega sredstev za financiranje nalog občin, ki jih mora po zakonu občina opravljati. V te naloge spadajo 1) javne službe na področju predšolske in šolske vzgoje, športa in kulture, zdravstvenega zavarovanja, 2) lokalne gospodarske javne službe, urejanje občinske prometne infrastrukture, zagotavljanje varnosti prometa ter varstva pred požari in drugimi naravnimi nesrečami, 3) urejanje prostora in varstvo okolja, 4) stanovanjski stroški, ki se financirajo iz občinskega proračuna, ter 5) delovanje občinskih organov (Zakon o financiranju občin, 11. čl.). Osnovo za izračun primerne porabe občine pa predstavlja povprečnina, ki je »na prebivalca v državi ugotovljen primeren obseg sredstev za financiranje z zakonom določenih nalog občin« (Zakon o financiranju občin, 2. čl.). Povprečnino za naslednje proračunsko leto po posebni enačbi ugotovi ministrstvo, ki je pristojno za finance, določi pa jo nato državni zbor z zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (Zakon o financiranju občin, 12. čl.).

»Glavarina je na prebivalca v državi ugotovljen delež dohodnine oziroma drugih davkov, odstopljen občinam za financiranje skupne primerne porabe občin« (Zakon o financiranju občin, 2. čl.). Glavarino ugotovi in izračuna ministrstvo, pristojno za finance, za posamezno proračunsko leto (Zakon o financiranju občin, 14. čl.). Če pa občini v enem proračunskem letu ne uspe financirati primerne porabe, se ji iz državnega proračuna dodeli še finančna izravnava. Finančno izravnavo pa predstavljajo »sredstva, ki se v posameznem proračunskem letu iz državnega proračuna dodelijo občini, ki s prihodki, določenimi z zakonom, ne more financirati svoje primerne porabe« (Zakon o financiranju občin, 2. čl.). »Zneske finančne izravnave ugotovi ministrstvo, pristojno za finance, po sprejetju državnega proračuna, in jih sporoči občinam, ki jim je finančna izravnava dodeljena, ter objavi na svoji spletni strani« (Zakon o financiranju občin, 15. čl.).

c) Zadolževanja, saj se občine lahko ob pomanjkanju denarja za opravljanje nalog tudi zadolžijo. Višino zneska določa zakon, in sicer se občina se lahko iz državnega proračuna zadolži za »največ 20 % realiziranih prihodkov iz bilance prihodkov in odhodkov proračuna v letu pred letom zadolževanja, če odplačilo glavnice in obresti v posameznem letu odplačila ne preseže 5 % realiziranih prihodkov iz bilance prihodkov in odhodkov proračuna v letu pred letom zadolževanja« (Zakon o financiranju občin, 10. čl.).

2.6 Sofinanciranje

Zaradi razvoja in tudi zaradi priključitve Republike Slovenije k Evropski uniji je v Zakonu o financiranju občin možno zaslediti dokaj nov način pridobivanja sredstev v občini, in sicer sofinanciranje. Občinam se tako iz državnega proračuna zagotavljajo dodatna sredstva, ki služijo za izvajanje posameznih nalog ali programa, za investicije ali za skupno opravljanje nalog občinske uprave (Zakon o financiranju občin, 18. čl.).

Kot je bilo omenjeno v prejšnjem odstavku, se občina lahko zadolži s pomočjo državnega denarja oziroma s pomočjo državnega proračuna. Občina se lahko zadolžuje »za financiranje investicij na področju osnovnega šolstva, stanovanjske gradnje, oskrbe z vodo in javne infrastrukture za ravnanje z odpadno vodo ter investicij, ki so sofinancirane iz sredstev skladov Evropske unije, če odplačilo glavnice in obresti v posameznem letu ne preseže dodatnih 3 % realiziranih prihodkov iz bilance prihodkov in odhodkov sprejetega proračuna« (Zakon o financiranju občin, 10. čl.).

Enaindvajseti člen Zakona o financiranju zapoveduje zagotovitev sredstev v državnem proračunu, ki so namenjena »za sofinanciranje investicij v lokalno javno infrastrukturo in investicij posebnega pomena za zadovoljevanje skupnih potreb in interesov prebivalcev občine, ki so uvrščene v načrte razvojnih programov občinskih proračunov« (Zakon o financiranju občin, 21. čl.).

Pristojno ministrstvo določi obseg sofinanciranja posamezne investicije glede na stopnjo razvitosti občine, ki lahko dosega do 100 % upravičenih stroškov investicije brez davka na dodano vrednost. Stopnjo razvitosti določi vlada (na predlog ministrstva, pristojnega za finance) za štiri leta na podlagi indeksa razvojne ogroženosti občine, ki pa se izračuna na podlagi (Zalar 2007, 20–21):

- *kazalnikov razvitosti občine, ki so: bruto dodana vrednost na zaposlenega, dohodnina na prebivalca in število delovnih mest na število aktivnega prebivalstva občine;*
- *kazalnikov ogroženosti občine, in sicer: indeksa staranja prebivalstva občine ter stopnje registrirane brezposelnosti in stopnje zaposlenosti na območju občine, ter*
- *kazalnikov razvojnih možnosti, ki so: opremljenost občine s komunalno infrastrukturo, kulturno infrastrukturo, vključno s kulturnimi spomeniki, dostopnimi za javnost, delež območij Natura 2000 v občini in kazalnik poseljenosti občine* (Zakon o financiranju občin, 24. čl.).

Slabost sofinanciranja investicij s pomočjo državnega proračuna pa je, da obseg sofinanciranja posamezne investicije določi pristojno ministrstvo, kjer se sprejme odločitev, ali bo neka investicija sploh deležna sofinanciranja in v kolikšni meri (Zalar 2007, 21).

2.7 Združevanje občin

V Sloveniji je število majhnih občin dokaj visoko, zato 27. člen Zakona o financiranju občin ponuja možnost, da so občine z združitvijo upravičene do dodatnih sredstev iz državnega proračuna za nadaljnja tri proračunska leta. Osnova za izračun teh dodatnih sredstev se izračuna za posamezno proračunsko leto, vendar za prvo proračunsko leto znesek izhaja iz seštevka primerne porabe vseh združenih občin, za naslednji dve leti pa izračun izhaja iz primerne porabe novonastale občine (Zakon o financiranju občin, 27. čl.).

»Dve ali več občin lahko zaradi skupnega urejanja in izvajanja posameznih upravnih nalog ter zaradi izvajanja skupnih razvojnih in investicijskih programov z aktom o ustanovitvi, ki ga sprejmejo njihovi občinski sveti, ustanovijo enonamenske ali večnamenske interesne zveze« (Zakon o lokalni samoupravi, 86. čl.).

»Če sta se združili dve sosednji občini, je nova občina upravičena do dodatnega enega in pol odstotka, če se je združilo več sosednjih občin, pa do dodatnih treh odstotkov sredstev primerne porabe« (Zakon o financiranju občin, 27. čl.).

Klun (2015, 122) piše o vplivu razdrobljenosti upravičencev kot dejavniku vpliva na črpanje sredstev, kjer pojasni, da gre v praksi »za obvezne okoljske infrastrukturne objekte, ki so bodisi linijskega značaja (npr. primarni in sekundarni cevovodi za pitno vodo, primarna in sekundarna kanalizacija) bodisi po pomenu objekti regijskega značaja. To pomeni, da so pri takšnih projektih okoliške občine povezane, saj jih v prvi vrsti družijo že isti interes (na primer dokončna ureditev pereče problematike znotraj vseh občin). Izmed povezanih občin se izbere eno, ki je vodilna in je tako zastopnica vseh preostalih (Klun 2015, 122).

Za primer Klun (2015, 123) navede programsko obdobje 2007–2013, ko je Slovenija od 4,1 milijarde evrov izpogajanih sredstev dobila le 2,1 milijarde evrov, saj je bilo preveč razdrobljenih projektov, ki zahtevajo veliko več dela ter veliko več odločanja kot pa skupni projekti združenih občin.

3 KOHEZIJSKA POLITIKA

3.1 Kratek zgodovinski pregled

Tudi kohezijska politika oz. politika strukturnih skladov znotraj Evropske unije same z leti doživlja proces spreminjanja, ki pa je čisto na kratko prikazan kot uvod v razumevanje v nadaljevanju.

Leta 1951 je bila podpisana pogodba o ustanovitvi Evropske skupnosti za premog in jeklo, kar je predstavljajo predhodnico Evropski uniji (Mrak in drugi 2004, 3). Šest let kasneje, leta 1957, pa je bila podpisana pogodba, ki je ustanovila Evropsko gospodarsko skupnost (EGS), katere cilj je bil tudi »odprava razlik med regijami in nerazvitosti nepriviligiranih regij« (Müller in Mohl v Mulec 2008, 17). Ta pogodba je predstavljala podlago za ustanovitev Evropskega socialnega sklada leta 1958 (ki deluje še danes) ter Evropskega sklada za razvoj podeželja, ki pa ni dosegel svojega namena (Mulec 2008, 17).

Leta 1975 je bil ustanovljen Evropski sklad za regionalni razvoj, ki prav tako deluje še danes, vendar je bilo na začetku zaznati nekaj nepravilnosti (Mulec 2008, 18).

Z uredbo Sveta o integriranih programih za Sredozemlje leta 1985 je bil storjen pomemben prvi korak v smeri organizacijske in institucionalne enotne usmeritve strukturne politike Evropske unije, katerega namen je bil olajšati breme skupnega trga za nove članice Evropske unije, in sicer Grčijo, Španijo in Portugalsko, ter zmanjšati razvojne razlike med regijami v sedaj skupnem evropskem prostoru (Mulec 2008, 18).

Vloga strukturnih skladov za doseganje kohezijskih ciljev pa se je povečala leta 1987 z Enotno evropsko listino, ki je poudarila usklajen razvoj ter zmanjšanje razvojnih razlik regij celotne Evropske unije (Mulec 2008, 19). Leta 1988 je Evropski svet določil začetek delovanja tako imenovanih »solidarnostnih« skladov, za delovanje katerih so povečali višino sredstev, namenjenih za delo strukturnih skladov (Mrak in drugi 2004, 33) in ki so nato od leta 1988 do 1993 uspeli doseči le del zastavljenih ciljev, tako da so se kmalu pokazale nepravilnosti, ki jih je bilo treba popraviti (Mulec 2008, 20).

Leta 1992 je bila podpisana pogodba o Evropski uniji, »ki postavi krepitev socialne in gospodarske kohezije ob bok ostalim temeljnim ciljem, kot so ekonomska in monetarna unija

ter skupni trg. Pogodba tudi predvidi oblikovanje kohezijskega sklada, namenjenega za podporo projektom s področja okolja in prometa« (Mrak in drugi 2004, 33). Leta 1993 je bila sprejeta uredba Sveta, ki je dopolnjevala način pomoči, uveljavljen do takrat, in z večjim poudarkom na učinkovitosti ter krepitvi tudi drugih načel solidarnostnih skladov (Mulec 2008, 21). Istega leta je bil znotraj strukturnih skladov oblikovan tudi sklad za ribištvo oz. Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (Mulec 2008, 21). Za programsko obdobje 1994–1999 Evropski svet dvigne sredstva, namenjena za kohezijsko politiko, in sicer ji nameni kar tretjino evropskega proračuna (Mrak in drugi 2004, 33).

V letu 2007 države članice s podpisom Amsterdamske pogodbe znova potrdijo svojo zvezo in poudarijo pomen skupnega delovanja v boju proti brezposelnosti, ki je bila že v tistem času pereč problem (Mrak in drugi 2004, 33). V programskem obdobju 2000–2006 pa »Evropski svet potrdi spremembe strukturnih skladov in prilagodi delovanje kohezijskega sklada. Ustanovita se ISPA in SAPARD, ki skupaj s programom PHARE spodbujata ekonomski in socialni razvoj držav pristopnic iz vzhodne in srednje Evrope« (Mrak in drugi 2004, 33).

»Kohezija, kohezijska politika EU in Kohezijski sklad EU (in preostala strukturna sklada EU) so od leta 1994 dalje ustavna kategorija Evropske unije, in s tem so torej dobili svojo domovinsko pravico. Skladno s tem morajo tudi vse na novo priključene članice EU sprejeti in spoštovati načela, vsebino in postopek Kohezijskega sklada EU« (Klun 2015, 43).

3.2 Kaj je kohezijska politika

Evropska unija danes predstavlja eno izmed najmočnejših gospodarstev na svetu in ima najbolj razvite regionalne povezave, pa vendar so gospodarske razlike med regijami razmeroma velike (Kajnič in Lajh 2009, 190). Ravno za odpravo oz. zmanjševanje regijskih razlik se je razvila kohezijska politika, ki »ni le ena od politik Skupnosti, temveč predstavlja teritorialno kombinacijo različnih sektorskih politik« (Kajnič in Lajh 2009, 190).

»Kohezijska politika je glavna naložbena politika EU. Namenjena je vsem regijam in mestom v Evropski uniji za podporo ustvarjanja delovnih mest, poslovne konkurenčnosti, gospodarske rasti, trajnostnega razvoja in izboljšanja kakovosti življenja državljanov« (Evropska komisija 2014).

Kohezijska politika »je mehanizem, ki ga EU uporablja za odpravljanje razlik med različnimi regijami in spodbujanje konvergence. To sta dva pomembna pogoja za to, da se lahko EU kot celota razvije v najbolj dinamično in konkurenčno gospodarstvo na svetu« (Bučar in drugi 2007, 17).

»Skupna značilnost kohezijske politike EU je ta, da gre za redistributivno politiko, katere cilj je zmanjševati regionalne ekonomske, socialne in razvojne razlike na nekem teritorialno oz. geografsko omejenem prostoru« (Klun 2015, 40).

Kajnič in Lajh (2009, 190–191) izpostavljata tri razloge obstoja kohezijske politike, in sicer:

- 1) *iz socialnega razloga morajo vsi državljani držav članic EU imeti občutek, da so udeleženi pri koristih, ki jih prinaša evropsko povezovanje;*
- 2) *iz političnih vzrokov je kohezijska politika spodbuda oz. izravnava za tiste države, ki bi morebiti kakorkoli izgubile na drugih javnopolitičnih področjih;*
- 3) *gospodarski vzroki se nanašajo na predpostavke, da obstoj slabše razvitih regij lahko škodi gospodarski rasti EU kot celoti, saj lahko npr. prevelike regionalne razlike v ceni delovne sile in proizvodnih stroškov ovirajo konkurenčnost in normalno delovanje skupnega trga* (Barnes in Barnes v Kajnič in Lajh 2009, 190–191).

3.3 Instrumenti kohezijske politike

»Regionalna politika v EU temelji na finančni solidarnosti med državami, njen osnovni cilj pa je zmanjševanje gospodarskih in socialnih neenakosti med različnimi regijami v Skupnosti« (Mrak in drugi 2004, 34). S pomočjo izvajanja te politike prihaja do prenosa sredstev od bolj bogatih članic v najmanj razvite dele EU, pri tem pa takšen sistem ne koristi le prejemnicam, temveč tudi neto plačnicam v proračun, saj tako njihova podjetja v zameno dobijo več investicijskih možnosti, še posebno v regijah, kjer gospodarske dejavnosti še niso posebej razvite (Mrak in drugi 2004, 34).

Za izvajanje kohezijske politike in doseganje ciljev skrbijo naslednji instrumenti (Mrak in drugi 2004, 34):

- a) Strukturni skladi, ki so skupek skladov, ki delujejo v državah članicah EU in tako na različne načine spodbujajo ekonomsko dejavnost in gospodarski razvoj v regiji (Mrak in drugi 2004, 24). Sredstva strukturnih skladov so namenjena za regionalni razvoj, socialno

in zaposlitveno politiko ter za spodbude podeželju in ribištvu (Wostner in drugi 2005, 30).

Vrste strukturnih skladov pa so naslednje:

- Evropski sklad za regionalni razvoj (ESSR),
- Evropski socialni sklad (ESS),
- Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP) ter
- Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (ESPR) (Evropska komisija 2015a).

b) Kohezijski sklad »je poseben sklad, ki skrbi za financiranje projektov, namenjenih izboljšanju okolja ter razvoju prometne infrastrukture v državah članicah, katerih bruto nacionalni proizvod (BDP) na prebivalca je manjši od 90 odstotkov povprečja EU« (Mrak in drugi 2004, 34). »Od maja 2004 so to: Grčija, Portugalska, Španija, Ciper, Češka, Estonija, Madžarska, Latvija, Litva, Malta, Poljska, Slovaška in Slovenija« (Strukturni skladi EU v Sloveniji, 2015).

»Področja, ki jih kohezijski sklad podpira, so večinoma javne dobrine oz. javne dobrine mešanega značaja, ki imajo večji del elementov javnih dobrin. S financiranjem teh javnih dobrin se vzpostavlja infrastruktura, ki je pogoj za vsestranski razvoj« (Mulec 2008, 48). Poudarek kohezijskega sklada je na nacionalnih in nadnacionalnih projektih (Mrak in drugi 2004, 34).

»Kohezijski sklad financira do 85 % upravičenih izdatkov večjih projektov s področja okoljske in prometne infrastrukture« (Strukturni skladi EU v Sloveniji, 2015).

Do sredstev iz Kohezijskega sklada so upravičeni:

- *okoljski projekti, ki pomagajo dosegati cilje iz Pogodbe ES, v sklopu prednostnih nalog okoljevarstvene politike Skupnosti na podlagi okoljske politike in okoljskega akcijskega programa. V okviru sklada se lahko financirajo projekti s področja ravnanja s komunalnimi odpadki, odvajanja in čiščenja odpadnih voda, oskrbe s pitno vodo, zagotavljanja poplavne varnosti ter na področju učinkovite rabe energije in obnovljive energije;*
- *projekti prometne infrastrukture za gradnjo ali razvoj prometne infrastrukture, kot jo opredeljujejo smernice za razvoj vseevropskega prometnega omrežja (Strukturni skladi EU v Sloveniji, 2015).*

- c) Pobude Skupnosti so posebni programi, ki so jih države članice uvedle z reformo evropskih strukturnih skladov, da bi s skupnimi močmi prispevale k premagovanju razvojnih razlik (Wostner in drugi 2005, 95). So torej programi, s pomočjo katerih je Komisija »opozarjala države članice in javnost na probleme, ki se iz evropske perspektive v okviru splošne strukturne pomoči niso upoštevali v zadostni meri, vendar pa je bila njihova rešitev pomembna z vidika Evropske unije kot celote (Mulec 2008, 52).
- d) Drugi finančni instrumenti, kamor večina avtorjev uvršča Evropsko investicijsko banko, Investicijski sklad ter EURATOM (Mulec 2008, 60–62).

Bistvena vsebinska razlika med obema skupinama [strukturni skladi in Kohezijski sklad EU] je v načinih financiranja skladov med upravičenci do financiranja. Medtem ko strukturna sklada EU znotraj manj razvitih regij posameznih držav financirata programe, Kohezijski sklad EU financira konkretne okoljske (in prometne) projekte. Na ravni upravičencev strukturnih skladov so posamezne manj razvite regije oz. teritorialno zaokrožene celote. Upravičenci do sredstev financiranja iz Kohezijskega sklada EU pa so posamezne države (Klun 2015, 41).

»Razlika med strukturnimi skladi in kohezijskim skladom na eni strani ter drugimi finančnimi instrumenti na drugi strani je v tem, da prvi delujejo po načelu solidarnosti in manj razvitim regijam oz. državam nudijo nepovratna sredstva, medtem ko druga skupina instrumentov regijam in državam nudi pomoč zlasti v obliki ugodnih posojil« (Mrak in drugi, 35).

3.4 Načela izvajanja strukturnih skladov

»Sredstva strukturnih skladov so nepovratna sredstva, ki se dodeljujejo na osnovi razvojnih programov, dogovorjenih med Komisijo in posamezno državo članico ob sodelovanju lokalnih in regionalnih oblasti« (Mrak in drugi 2004, 64).

Za doseganje zastavljenih ciljev pa strukturna politika temelji na šestih temeljnih načelih izvajanja. Ta načela so:

- načelo koncentracije – finančna sredstva, namenjena tistim, ki so v največjem zaostanku z razvojem (Kajnič in Lajh 2009, 192);

- načelo partnerstva – zahtevano je tesno sodelovanje pri načrtovanju razvoja, in sicer med Komisijo in državo članico ter tudi z drugimi oblastmi in organi, določenimi s strani države članice (torej z regionalnimi in lokalnimi oblastmi ter drugimi pristojnimi oblastmi, ekonomskimi in socialnimi partnerji ter z vsemi drugimi ustreznimi pristojnimi organi) (Kajnič in Lajh 2009, 192);
- načelo dodatnosti – sredstva strukturnih skladov so lahko le dopolnilo nacionalnih sredstev, ki so namenjena regionalnemu razvoju (Kajnič in Lajh 2009, 192–193);
- načelo programiranja – gre za večstopenjski proces organiziranja, odločanja in financiranja izvajanja ukrepov za izpolnjevanje ciljev kohezijske politike (Kajnič in Lajh 2009, 193);
- načelo učinkovitosti – države članice so odgovorne za izvrševanje, nadzor in učinkovitost strukturnih operacij (Mrak in drugi 2004, 63);
- načelo subsidiarnosti – »organizacija skladov je administrativno določena z regionalno, nacionalno in evropsko prioriteto, pri tem pa je vloga Evropske komisije omejena na tisto poslovanje, kjer je potrebno skupno odločanje (Mrak in drugi 2004, 63).

3.5 Načela izvajanja kohezijskih skladov

Kohezijski sklad za razliko od strukturnih »sofinancira projekte ali pa posamezne faze projektov s področja okolja in transporta, ki so že od samega začetka jasno identificirani« (Mrak in drugi 2004, 85). Deluje na podlagi štirih osnovnih načel, ki so:

- makroekonomska pogojenost – omogoča Komisiji, da »obvesti Svet, ko in če država članica ne izpolnjuje pogojev programov stabilnosti in konvergence z ozirom na kriterija prevelikega javnega dolga in proračunskega primanjkljaja« (Mrak in drugi 2004, 86);
- večja uporaba zasebnih financ – Komisija spodbuja večjo uporabo zasebnih sredstev pri projektih, sofinanciranih s strani Kohezijskega sklada, zaradi potencialnega dobička;
- učinkovitejše uveljavljanje principa »onesnaževalec plača« – spodbujanje okolju prijaznih tehnologij in projektov, tako da se lahko finančna pomoč iz kohezijskega sklada ukine, če prejemnik ne upošteva načela;

- večja odgovornost držav članic za finančni nadzor – države članice so same odgovorne tako za upravljanje s projekti kot tudi za finančni nadzor (Mrak in drugi 2004, 86).

3.6 Nekdanji programi finančne pomoči za bodoče članice EU

Slovenija je bila pred vstopom v EU upravičena do pomoči vseh treh skladov. Ta pomoč je naši državi dejansko pomagala priti na stopnjo razvoja, na kakršni je danes.

Kot že omenjeno, ima EU kot mednarodna ekonomska skupnost željo po oblikovanju in širitvi skupnega ekonomskega trga. Ker pa ta trg z leti postaja vedno večji in vedno bolj raznolik, obstaja potreba po učinku blaženja razlik med članicami, ki se kaže v pomoči manj razvitim državam (Klun 2015, 26). Ker pa ima EU tudi velik potencial za širitev svojih trgov s pridobivanjem novih članic, je v njenem interesu, da nove članice čim prej dosežejo pričakovano ekonomsko razvitost (Klun 2015, 27).

Tako je tudi Republika Slovenija kot članica EU upravičena do sredstev, že pred članstvom (oz. od osamosvojitve naprej) pa je bila deležna predpristopne pomoči EU za države kandidatke. Slovenija je takrat kandidirala za pomoč iz treh različnih programov: PHARE, ISPA in SAPARD (Klun 2015, 27). Ali je država koristila katero izmed ponujenih pomoči, je bilo odvisno od nje same. V nadaljevanju so na kratko opisani omenjeni trije programi.

3.6.1 Program finančne pomoči PHARE

Že samo ime (Poland and Hungary Action for Restructuring Economy) pove, da je bil program prvotno namenjen le Poljski in Madžarski, ko sta bili kandidatki za vstop. Vendar je kasneje program nudil pomoč vsem kandidatkam in srednje ali vzhodne Evrope (EUR – Lex 2007). Ta program je bil za Republiko Slovenijo zelo pomemben, saj je vseboval širok nabor projektov, ki so bili financirani z njegovo pomočjo »(npr. reforma javne uprave, reforma finančnega sektorja, priprave na prevzemanje obveznosti prihodnjega članstva), pa tudi konkretne okoljske in prometne infrastrukturne projekte« (Klun 2015, 28). Program je bil ustanovljen leta 1989, Slovenija pa se je priključila leta 1993 (Klun 2015, 28).

3.6.2 Program finančne pomoči ISPA

Ta program je bil ustanovljen leta 1999, ime (Instrument for Structural Policies for pre-Accession) pa razkrije, da je pomoč namenjena državam kandidatkam, ki se morajo seznaniti s politiko in postopki vodenja na ravni EU (Evropska komisija 2015b). Sodelovanje Republike Slovenije in programa ISPA je sovpadlo s približevanjem izteka programa PHARE (leta 2004), zato je Slovenija v večji meri že imela vzpostavljeno potrebno upravno strukturo, ki je bila deloma že usposobljena za administrativno upravljanje projektov (Klun 2015, 31).

3.6.3 Program finančne pomoči SAPARD

Ta program je bil namenjen državam kandidatkam srednje- in vzhodnoevropskim državam za pomoč pri kmetijstvu in razvoju podeželja (Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development) (Klun 2015, 32).

Program SAPARD je bil podoben prvima dvema programoma, vendar je bila ključna razlika v tem, da sta bila PHARE in ISPA namenjena javnemu sektorju, medtem ko so sredstva finančne pomoči iz programa SAPARD dobile fizične osebe in gospodarski subjekti (Klun 2015, 33). Slovenija je lahko sredstva koristila od leta 2000 do vstopa v EU oz. do konca leta 2006, ko so se izplačila sredstev še vedno vršila (Klun 2015, 33).

4 PROBLEMI PRI PRIDOBIVANJU EVROPSKIH SREDSTEV

Republika Slovenija je polnopravna članica Evropske unije že od leta 2004. To pomeni, da je, tako kot vse ostale članice, upravičena do sodelovanja na razpisih strukturnih skladov ter Kohezijskega sklada EU in je tako upravičena (seveda če izpolnjuje pogoje) do finančnih sredstev Evropske unije, ki služijo za dokončanje začetih oziroma načrtovanih projektov, ki skrbijo za razvoj naše države oziroma posameznih regij in nas s tem dviguje na višjo raven na evropski lestvici.

Vendar je Slovenija pri črpanju teh sredstev še vedno dokaj šibka. Med pripravo projektov in prijavo na razpise ter tudi kasneje z dokončevanjem projektov prehitro in prepogosto prihaja do napak v postopkih, zaradi katerih nato projekti obvisijo nedokončani ali pa se plačujejo kazni, ker niso bili speljani v skladu z načrtom. Velikokrat so za to krive administrativne napake, prihaja pa tudi do drugačnih težav, ki prinesejo enak rezultat, to je neuspeh.

Bučar in drugi (2007, 50) so analizirali odnose med institucijami, ki so velikokrat vzrok za obstoječe probleme. Analiza temelji na podlagi pogovorov z devetimi nosilci različnih funkcij v institucijah, ki skrbijo za izvajanje strukturne politike v Sloveniji (Bučar in drugi 2007, 50). Izpostavili so naslednje probleme, ki negativno vplivajo na črpanje evropskih sredstev (Bučar in drugi 2007, 50–59):

- a) Pravila EU – kjer »tudi dejavniki evropske ravni vplivajo do določene mere na (ne)uspešno delovanje državnih institucij v Sloveniji« (Bučar in drugi 2007, 50). Zato je pomembno, da je slovenska zakonodaja pravočasno urejena glede na zakonodajo EU, saj se s tem lahko nadaljnjim problemom pri pridobivanju sredstev in napakam še pravočasno izognemo (Bučar in drugi 2007, 50).

Velik problem pri črpanju sredstev predstavlja dokazovanje porabe denarja, saj EU zahteva, da vsaka država članica sama izvaja nadzor nad tem vidikom. Zato je potrebna res velika natančnost pri dokumentiranju in hranjenju revizijskih sledi po navodilih EU (Bučar in drugi 2007, 50).

- b) Slovenska zakonodaja – ki predstavlja enega izmed glavnih vzrokov za ne dovolj učinkovito črpanje sredstev, saj vsako področje nalog ureja drugo področje zakonodaje, področja pa so seboj zelo različna (Bučar in drugi 2007, 51-52).

Na začetku delovanja strukturnih skladov je bilo kot problem velikokrat izpostavljeno delovanje informacijskih sistemov, ki je povzročalo zamude pri posredovanju

zahtevkov za povračilo, za razrešitev tega problema pa je bila potrebna redna komunikacija, ki pa občasno prav tako ni bila dobra (Bučar in drugi 2007, 52).

- c) Kadrovski problemi - v programskem obdobju 2004–2006, ki je bilo prvo uradno programsko obdobje za Republiko Slovenijo, je zelo velik problem predstavljala neusposobljenost kadrov, kar je vplivalo tako na fazo prijavljanja kot tudi na fazo izvajanja projektov (Bučar in drugi 2007, 53). Pomembno je bilo, da so se zaposleni s pomočjo delavnic in izobraževanj izučili, saj so se s tem izognili številnim problemom in napakam. Učenje je bilo dolgotrajno in drago, vendar nujno potrebno (Bučar in drugi 2007, 53-54).

Glede na to, da sedaj nastopa že tretje programsko obdobje črpanja sredstev, je po mojem mnenju ta problem že nekoliko manjši, kot je bil na začetku, vendar še vedno ostaja.

- d) Zamude pri posredovanju zahtevkov za povračilo - zaradi zapletene ureditve izvajanja kohezijske politike velikokrat pride do zamude pri posredovanju zahtevkov za povračilo in posledica tega je počasno črpanje sredstev. Vzroka za zamude sta predvsem dva, in sicer zapleteni in dolgotrajni postopki posredovanja zahtevkov za povračilo in zapleten sistem kontrol (Bučar in drugi 2007, 55).
- e) Komunikacija med institucijami - komunikacija med institucijami, ki sodelujejo v procesu, poteka po vnaprej določeni hierarhiji, ki je zaradi pomanjkanja kompetenc kadra velikokrat trpela, saj odgovori na zahtevana vprašanja in pojasnila niso prišli pravočasno, odziv je bil prepočasen za potrebe institucij (Bučar in drugi 2007, 58-59). Ena izmed največjih težav v komunikaciji je pomanjkanje sodelovanja med ministrstvi v Sloveniji (Bučar in drugi 2007, 59), vendar se je tudi to sčasoma izboljšalo.

Med problemi, ki ovirajo postopek pridobivanja in črpanja sredstev iz EU, lahko navedemo tudi:

- a) dolgotrajne revizijske postopke in pritožbe,
- b) nespoštovanje rokov za odziv Državne revizijske komisije,
- c) neenotna stališča komisije pri reševanju problematike,
- d) nerealno načrtovanje projektov,
- e) velik razkorak med napovedanimi in dejanskimi izplačili in povračili,
- f) počasno dinamika izvajanja projektov,
- g) pomanjkanje sredstev v proračunu ter
- h) druge težave (Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo 2013, 19).

Največje pomanjkljivosti občin pri pridobivanju in črpanju sredstev skladov Evropske unije pa so:

- pri pripravi investicijskega projekta občine namenajo premalo pozornosti kakovostni oceni vseh potrebnih del in kot posledica tega tudi stroškom;*
- pred prijavo projekta za pridobitev sredstev Evropske unije projekta ne pripravijo do ustrezne stopnje;*
- napake v postopku oddaje javnih naročil lahko pripeljejo do revizijskih zahtevkov ponudnikov; nepravilna izvedba oddaje javnih naročil, predvsem izbira postopka, opredelitev pogojev in meril, pa pomeni, da projekt ne bo upravičen do sofinanciranja s sredstvi Evropske unije;*
- posredniških teles med izvajanjem projekta na obveščajo pravočasno o spremembah del ali dodatnih delih;*
- ne vzpostavljajo ustreznega projektnege vodenja, ki bi omogočalo ustrezno finančno upravljanje in obvladovanje tveganj (Računsko sodišče Republike Slovenije 2007, 4).*

5 PRIMER OBČINE KAMNIK

5.1 Začetki projektov

»Priprava projektov zahteva več časa, kot ga imamo po objavi razpisa. Rok od objave do zaključka razpisa je namenjen prijavi projekta, medtem ko smo projekt vsebinsko pripravili že veliko prej« (Wostner 2005, 251).

V programskem obdobju 2007–2013 je občina Kamnik skupaj še z drugimi občinami v okviru Operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture (OP ROPI)¹ kandidirala za nepovratna kohezijska sredstva iz kohezijskega sklada s projektoma »Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju Domžale–Kamnik« in »Oskrba s pitno vodo na območju Domžale–Kamnik« (Občinski svet občine Kamnik 2013).

Tako sta bili leta 2007 podpisani pismi, za vsak projekt po eno, o nameri za sodelovanje občin pri izvedbi dveh projektov (Občina Kamnik 2007a; Občina Kamnik 2007b). Leto kasneje so bile sklenjene tudi medobčinske pogodbe (Občina Kamnik 2008).

Istega leta, torej leta 2008, so se občine prvič prijavile na razpis Kohezijskega sklada za pridobitev nepovratnih finančnih sredstev (priloga A). Prijavile so se kar z dvema projektoma: »Oskrba s pitno vodo na območju Domžale–Kamnik« ter »Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju Domžale–Kamnik«. Oba projekta bosta predstavljena v nadaljevanju, naj pa poudarim, da sem pod drobnogled vzela le projekta občine Kamnik in ne celotnega projekta zveze občin.

5.2 Osnovni podatki o projektu »oskrba s pitno vodo na območju Domžale–Kamnik«

Pri izvedbi tega projekta sodeluje pet občin, in sicer Kamnik, Domžale, Mengeš, Trzin in Moravče. Medobčinska pogodba med temi občinami je bila sklenjena leta 2008. Občina

---

¹ Osnovni nabor projektov za OP ROPI je bil pripravljen leta 2006. Za pospešitev črpanja sredstev EU je bil leta 2010 pripravljen predlog za spremembo OP ROPI s posodobljeno listo prioritarnih projektov na cestni infrastrukturi, ki je bila aprila 2011 tudi potrjena pri Evropski komisiji. Po letu 2011 pa so se začele pojavljati številne težave (pomanjkanje proračunskih sredstev, blokade proračuna, nestabilnost oz. menjave vlad, stečaj podjetij ... (Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo 2015).

Kamnik je bila izbrana za vodilno občino, kar pomeni, da vodi celoten projekt in predstavlja oz. zastopa ostale občine, ki so z njo povezane.

V nadaljnjih poglavjih, kjer je projekt podrobneje opisan, sem se osredotočila le na občino Kamnik, zato sem podatke črpala le iz Investicijskega programa izbrane občine.

5.2.1 Namen in cilj projekta

Namen projekta je izgradnja in izboljšava vodovodnega omrežja na področju občine Kamnik, ki bosta zagotovili zanesljivo oskrbo z varno pitno vodo. Prav tako se bo s projektom sledilo meddržavnim obveznostim, izvajanju strateške usmeritve države na področju komunalne infrastrukture ter implementaciji veljavnih predpisov s področja okolja. Primarni namen projekta predstavlja celostna rešitev vodovodnega sistema na območju občine Kamnik do leta 2016. Investicija zajema gradnjo novih cevovodov s potrebnimi objekti (Občinski svet občine Kamnik 2007c).

Z izvedbo skupine projektov bodo doseženi cilji, ki so skladni s cilji OP ROPI za obdobje 2007–2013:

- izgradnja 18.466 m vodotesnih cevovodov ustreznih profilov,*
- priključitev dodatnih 44 prebivalcev na javni sistem oskrbe s pitno vodo,*
- zagotovitev zanesljive oskrbe s kakovostno pitno vodo in zaščita vodnih virov za prebivalce občine Kamnik,*
- zagotovitev ustreznih količin pitne vode,*
- zmanjšanje vodnih izgub,*
- zagotovitev stroškovno učinkovite oskrbe s pitno vodo,*
- izboljšanje pretočnih in tlačnih razmer (Občinski svet občine Kamnik 2007c).*

Z izvedbo projekta bodo doseženi tudi naslednji sekundarni cilji:

- mikrobiološka ustreznost pitne vode – ustrezni vzorci,*
- zagotavljanje stalnega biološkega minimuma,*
- zmanjšanje motenj v oskrbi zaradi interventnih popravil okvar na vodovodnem omrežju;*
- zamenjave cevovodov z ustrežnejšimi profili,*
- ustrežnejše spremljanje delovanja celotnih sistemov (spremljanje, pretoki, tlaki) (Občinski svet občine Kamnik 2007c).*

5.2.2 Cilj investicije

Z izvedbo projekta bi bili doseženi primarni cilji občine Kamnik, ki pa so skladni s cilji OP ROPI 2007–2013, in sicer bi bila prebivalcem zagotovljena ustrezna infrastruktura za oskrbo s pitno vodo ter povečanje števila oseb, ki so oskrbovane iz vodovodnih sistemov. Poleg primarnih ciljev bi občina dosegla tudi druge cilje, in sicer:

- delovanje celovitega sistema vodooskrbe v občini,
- zmanjšanje vodnih izgub in optimizacija stroškov,
- zagotavljanje zadostnih količin pitne vode prispevnega območja,
- zmanjšanje motenj v oskrbi zaradi interventnih popravil okvar na vodovodnem omrežju (Občinski svet občine Kamnik 2007c).

5.2.3 Ocenjena vrednost projekta

Tabela 5.1: Prikaz vrednosti stroškov in virov financiranja celotne investicije projekta

»Oskrba z vodo v občini Kamnik«

Oskrba z vodo	Skupaj (EUR)
Upravičeni stroški	3.980.279,83
Kohezijski sklad	2.959.994,79
Državni proračun	522.352,03
Občinski proračun	497.933,01
Neupravičeni stroški	609.200,00
Kohezijski sklad	0
Državni proračun	0
Občinski proračun	609.200,00

Oskrba z vodo	Skupaj (EUR)
Celotna investicija	4.589.479,83
Kohezijski sklad	2.959.994,79
Državni proračun	522.352,03
Občinski proračun	1.107.133,01

Vir: Občinski svet občine Kamnik 2007c, 18.

Tabela 5.1 prikazuje upravičene in neupravičene stroške izvedbe projekta ter celotno vrednost projekta, pri tem pa so prikazani tudi deleži sofinanciranja projekta (koliko bi projektu namenil kohezijski sklad, koliko državni proračun Republike Slovenije in koliko bi prispevala občina sama).

5.3 Osnovni podatki o projektu »Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju Domžale–Kamnik«

Pri tem projektu skupno sodeluje šest občin, in sicer Kamnik, Domžale, Mengeš, Trzin, Komenda in Cerklje na Gorenjskem. Medobčinska pogodba med temi občinami je bila podpisana leta 2008. Tudi v okviru tega projekta je bila vodilna občina Kamnik. Tudi za to poglavje velja, da so podatki črpani samo iz dokumentov Občine Kamnik.

Projekt sam se naprej deli na še na dva podprojekta. Prvi podprojekt je izgradnja kanalizacije, drugi pa je nadgradnja centralne čistilne naprave (CČN) Domžale. Za potrebe dveh podprojektov sta bila spisana tudi dva različna investicijska programa, kjer sta opredeljeni dve vrsti ciljev, definirani dve ocenjeni vrednosti investicije itd., zato bo v prvem delu prikazan podprojekt gradnje kanalizacije, v drugem pa podprojekt nadgradnje čistilne naprave.

5.3.1 Namen in cilj projekta izgradnje kanalizacije

Namen projekta je izgradnja kanalizacijskega sistema v občini Kamnik in s tem celovita ureditev odvajanja in posledično čiščenja komunalnih odpadnih voda. Prav tako se bo s projektom sledilo meddržavnim obveznostim, izvajanju strateške usmeritve države na področju komunalne infrastrukture ter implementaciji veljavnih predpisov s področja okolja. Primarni namen projekta je celostna rešitev odvodnje in čiščenja odpadnih voda, ki nastajajo na območju občine Kamnik. Investicija zajema izgradnjo kanalizacijskega sistema v skupni dolžini 29.130 m. Investicija v nadgradnjo centralne čistilne naprave Domžale–Kamnik je predstavljena v drugem dokumentu (Občinski svet občine Kamnik 2007b, 9).

Investicijski program je s svojim tehnično-tehnološkim in ekonomskih delom strokovna podlaga za investicijsko odločitev. Strateški in operativni cilji za območje občine Kamnik so naslednji:

- izgraditev ustrezne infrastrukture za odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda,*
- zmanjševanje emisij v vode iz komunalnih virov onesnaževanja,*
- sanacija virov onesnaževanja iz naselij v predmetnih občinah,*
- priključitev novih 3.077 enot iz gospodinjstev na kanalizacijski sistem in s tem na čistilno napravo po izvedeni investiciji,*
- izgradnja kanalov v skupni dolžini 29.130 metrov (Občinski svet občine Kamnik 2007b, 9).*

5.3.2 Cilj investicije – izgradnja kanalizacije

Cilj investicije je izgradnja kanalizacijskega sistema na območju občine Kamnik v skupni dolžini 29.130 m (Občinski svet občine Kamnik 2007b, 13).

Z izvedbo projekta bodo doseženi primarni cilji, ki si jih je zastavila Občina Kamnik in sovpadajo s cilji, kot jih definira OP ROPI za obdobje 2007–2013:

- priključitev dodatnih 3.077 prebivalcev zaradi izvedbe investicije na kanalizacijo in čiščenje,*
- zmanjševanje emisij v vode iz komunalnih virov onesnaževanja,*
- varovanje in zaščita vodnih virov,*

- sanacija virov onesnaževanja iz naselij,
- postavitev optimalnega koncepta odvajanja in čiščenja odpadnih voda na podeželskem prostoru;
- izboljšana kakovost površinskih in podzemnih voda,
- izboljšanje življenjskih pogojev prebivalstva,
- zmanjšanje pritiskov na naravno okolje,
- izboljšanje pogojev za učinkovito ohranitev biotske raznovrstnosti v regiji,
- izboljšana varnost pred onesnaževanjem iz kanalizacije (Občinski svet občine Kamnik 2007b, 13).

5.3.3 Ocenjena vrednost projekta izgradnje kanalizacije

Tabela 5.2: Prikaz vrednosti stroškov in virov financiranja celotne investicije projekta »Odvajanje in čiščenje odpadne vode v občini Kamnik«

Gradnja kanalizacije	Skupaj (EUR)
Upravičeni stroški	7.983.033,25
Kohezijski sklad	6.218.982,47
Državni proračun	1.097.467,50
Občinski proračun	666.583,28
Neupravičeni stroški	396.504,93
Kohezijski sklad	0
Državni proračun	0
Občinski proračun	396.504,93
Celotna	8.379.538,18

Gradnja kanalizacije	Skupaj (EUR)
investicija	
Kohezijski sklad	6.218.982,47
Državni proračun	1.097.467,50
Občinski proračun	1.063.088,21

Vir: Občinski svet občine Kamnik 2007b, 16.

Tudi tabela 5.2 prikazuje celotno vrednost projekta, od upravičenih in neupravičenih stroškov do celotne vrednosti investicije. Pri tem prikazuje tudi deleže sofinanciranja (koliko sredstev bi namenil Kohezijski sklad EU, koliko državni proračun in koliko občine same).

5.3.4 Namen in cilj investicije – nadgradnja čistilne naprave

»Nadgradnja CČN Domžale–Kamnik ima okoljevarstveni pomen, katerega cilj je:

- reševati problematiko čiščenja odpadne vode v regiji za 30-letno obdobje,
- zagotavljati varno obratovanje v okviru zakonskih omejitev in standardov,
- zagotavljati zmanjšanje obremenjevanja okolja« (Občinski svet občine Kamnik 2007a, 13).

Cilj investicije je zagotavljati okoljske standarde, ki bodo veljali v obdobju, za katerega se izvaja investicija (Občinski svet občine Kamnik 2007a, 13).

5.3.5 Ocenjena vrednost projekta – nadgradnja čistilne naprave

Tabela 5.3: Prikaz ocenjene vrednosti projekta

Nadgradnja CCN Domžale–Kamnik	Skupaj EUR
Biološka stopnja	11.528.636
Vstopni objekt	2.850.775
Ostali stroški	1.062.144
Skupaj	15.441.525

Vir: Občinski svet občine Kamnik 2007a, 20.

V tabeli 5.3 je prikazana finančna vrednost projekta po posameznih sklopih (biološka stopnja, vstopni objekti in ostali stroški).

5.4 Potek projektov v programskem obdobju 2007–2013

V začetku veljavnosti perspektive OP ROPI so občine veliko zamudile, saj so bili pogoji na začetku sodelovanja zelo mili. Leta 2010 je vlada začela opozarjati na slabo črpanje sredstev. Tako so se nato leta 2011 vse občine v sklopu projektov Domžale–Kamnik intenzivno lotile dela na projektih, ob tem pa so pripravljale vloge, pridobivale služnosti, soglasja, gradbena dovoljenja in pripravljale razpise (Občinski svet občine Kamnik 2013, 2).

Vlada je v začetku leta 2013 opozorila na iztekanje roka in da morajo biti projekti pripravljeni do faze dokončne izvedljivosti (»ready to go«), kar se tiče gradbenih dovoljenj, popolnih vlog, pravnomočno izvedenih razpisov za izvedbo idr. (Občinski svet občine Kamnik 2013, 2).

Zaradi pomanjkanja razpoložljivih sredstev iz proračuna EU kljub popolni pripravljenosti občinam ni uspelo pridobiti sredstev, zato sta se projekta znašla v paketu enajstih prioritarnih projektov, ki sredstev niso dobili, vendar bodo prednostno obravnavani ob prvi naslednji priložnosti (Občinski svet občine Kamnik 2013, 2).

Za potrebe obeh projektov so občine pripravile naslednjo dokumentacijo:

- *dve vlogi s številnimi prilogami za oba projekta;*
- *vso investicijsko in projektno dokumentacijo za skupno kar 14 gradbenih dovoljenj iz projekta odvajanja in čiščenja in kar 17 gradbenih dovoljenj pri oskrbi z vodo:*
  - *samo v občini Kamnik so za izvedbo projekta morali v letih od 2011 overiti več kot 700 služnostnih pogodb z lastniki zemljišč,*
  - *gradbena dovoljenja za vsa potrebna zemljišča;*
- *z vsemi občinami skupaj so pravnomočno izpeljali kar 11 javnih razpisov za potrebe projekta odvajanja in čiščenja odpadne vode in 13 javnih razpisov za potrebe projekta oskrbe z vodo ter*
- *ponudbe in bančne garancije (Občinski svet občine Kamnik 2013, 3).*

Za potrebe pridobivanja dokumentacije za oba projekta so občine za pripravo zgoraj naštetega porabile že več kot 1 milijon evrov sredstev (Občinski svet občine Kamnik 2013, 3).

Ker občine v programskem obdobju 2007–2013 niso uspele pridobiti nepovratnih sredstev Kohezijskega sklada EU, načrti pa so bili že izdelani in pogodbe podpisane (s tem so bili v veljavi tudi roki, ki se jih je bilo treba držati), so se občine zadolžile in začele projekte v letu 2014 izvajati, razen občine Komenda, ki je en odsek začela graditi že leta 2013 (priloga A).

»Z začetkom koledarskega leta 2014 pa se je začela tudi nova finančna perspektiva 2014–2020. Tako sta se v letih 2014 in 2015 obe finančni perspektivi pokrivali in bo mogoče možno koristiti obe perspektivi – bodisi bi projekte razdeliti fazno med obe ali pridobiti odločbo za samo eno finančno perspektivo« (Občina Kamnik 2015).

Dela so se torej že začela izvajati, in sicer je načrtovano, da bo projekt potekal v več fazah. Prve faze projekta se sedaj že zaključujejo, izvajanje ostalih faz pa je že v teku.

5.5 Potek projektov v programskem obdobju 2014–2020

»Oba projekta, Odvajanje in čiščenje odpadne vode z območja Domžale –Kamnik in Oskrba s pitno vodo na območju Domžale–Kamnik, sta tako sedaj zajeta v novem operativnem programu. Uvrščena sta na indikativni seznam OP ROPI Ministrstva za kmetijstvo in okolje, kot »ready to go« projekta, ki imata absolutno prednost pri podeljevanju odločb« (Občina Kamnik 2015).

Občina Kamnik je 13.3.2015 v skladu z navodili Ministrstva za okolje in prostor oddala dokumentacijo za programsko obdobje 2014–2020 (Kamnik info 2015, 16. marec).

Služba Vlade RS za razvoj in kohezijsko politiko, v vlogi organa upravljanja za evropske strukturne sklade in kohezijski sklad, je izdala prvi odločitvi o finančni podpori projektom v okviru izvajanja programskega obdobja 2014–2020. Gre za naložbi v »Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju Domžale–Kamnik« ter »Oskrbo s pitno vodo na območju Domžale–Kamnik« v skupni vrednosti dobrih 50 milijonov evrov. Za projekta bo slabih 31 milijonov evrov prispeval Kohezijski sklad EU (Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko 2015, 10. avgust).

Projekt »Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju Domžale–Kamnik« v vrednosti 39 milijonov evrov zajema naložbe v odvajanje in čiščenje odpadne vode v občinah Cerklje na Gorenjskem, Domžale, Kamnik, Komenda, Mengeš in Trzin. V okviru projekta bo zgrajena kanalizacija v skupni dolžini 47.167 m in 21 črpališč, nadgrajena pa bo tudi centralna čistilna naprava do zmogljivosti 149.000 populacijskih ekvivalentov z novo biološko linijo in uvedbo terciarne stopnje čiščenja odpadne vode. S tem bo zgrajena ustrezna infrastruktura za odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda, pri čemer se bodo zmanjšali tudi vplivi na okolje. Prispevek kohezijskega sklada je ocenjen na slabih 24 milijonov evrov (Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko 2015, 10. avgust).

V okviru projekta »Oskrba s pitno vodo na območju Domžale–Kamnik« bo zgrajen vodovod Vrhpolje–Šmartno in objekti na vodovodnem omrežju v Tuhinjski dolini; urejeno bo vodovodno omrežje na južnem delu vodovodnega sistema Kamnik, nadgrajen vodovodni sistem Domžale in priključen vodovodni sistem Mengeš. Skupno bo zgrajenih 30.180 m vodovodnih cevovodov, 10 črpališč in 5 vodohranov. Projekt v vrednosti dobrih 11 milijonov evrov bo tako omogočil priključitev približno 38.000 prebivalcev na sistem javne oskrbe s pitno vodo, prispeval k zmanjšanju vodnih izgub in izboljšanju kakovosti oskrbe s pitno vodo ter življenjskih pogojev prebivalcev. Prispevek kohezijskega sklada je ocenjen na slabih 7 milijonov evrov (Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko 2015, 10. avgust).

5.6 Problemi pri pridobivanju evropskih sredstev

Občina Kamnik je bila torej izbrana za vodilno občino, kar je pomenilo, da je celoten projekt zveze občin vodila sama, poleg že obstoječih svojih projektov znotraj občine. To je bilo za zaposlene na občini zelo zahtevno, saj so imeli na portalu javnih naročil in na portalu EU naenkrat objavljenih šest razpisov, čemur pa je težko slediti (priloga A). Zato so zaradi pomanjkanja kadra, znanja in predvsem zaradi strahu pred napakami v postopkih (kar privede do raznih pritožb ali revizij, ki projekt praktično ustavijo, in tako občine ostanejo brez sredstev) najeli zunanje izvajalce (priloga A). Tako sedaj zunanja sodelavka v ozadju koordinira komunikacijo med občinami, odgovarja na vprašanja občanov, sledi datumom izvajanja projekta, dopolnitvam pogodb (tako medobčinskih kot med izvajalci) in na splošno skrbi, da vse stvari potekajo v skladu z zakonodajo, ki ureja postopek javnih naročil (priloga A).

6 UGOTOVITVE IN ZAKLJUČEK

»Globalizacija je proces, ki z lokalno samoupravo v najširšem pomenu besede le navidezno nima dosti skupnega. V resnici pa pojav globalizacije vedno znova odpira nova in nova vprašanja tudi na področju lokalne samouprave« (Brezovšek in Haček 2003, 203). Ob prebiranju tega odstavka si kot učinek globalizacije predstavljam Evropsko unijo, zvezo številnih držav, ki se še vedno širi in razvija. Prav tako se z njo razvijajo tudi vse države članice. Za razvoj članic pa je potrebna spodbuda EU, vendar najučinkovitejšo spodbudo v današnjem svetu predstavlja ravno finančna pomoč, ki jo EU lahko nudi s pomočjo kohezijskega in strukturnih skladov.

Kohezijskega sklada in strukturnih skladov mogoče na prvi pogled res ne gre povezati z lokalno samoupravo, vendar ko pogledamo podrobneje, vidimo, da je vpliv skladov vseeno večji, kot se zdi. Na primeru občine Kamnik vidimo, kakšen je ta vpliv. Zahvaljujoč skladom, ki sofinancirajo razvojne projekte občin, so ti projekti lahko speljani in izvedeni v razumnem časovnem obdobju, in to hitreje in bolje, kot če bi občine morale same financirati izvedbo projektov. Globalizacija in napredek se tako s pomočjo skladov širita tudi na nižje ravni držav članic ter s tem prinašata napredek in razvoj tudi na lokalni ravni.

Skozi diplomsko nalogo sem predstavila osnovne pojme in definicije, ki so potrebni za razumevanje izbrane tematike. Na osnovi različnih virov sem podala definicije lokalne samouprave in občine ter razložila način financiranja in sofinanciranja občin. Predstavila sem tudi kohezijsko politiko Evropske unije ter problematiko pridobivanja nepovratnih finančnih sredstev.

V empiričnem delu sem se osredotočila na prikaz projektov, ki jih izvaja Občina Kamnik in za katere se je z namenom, da pridobi nepovratna finančna sredstva od Kohezijskega sklada EU, prijavila na razpis.

V uvodnem poglavju sem si zadala dve hipotezi, ki sta me vodili skozi celotno nalogo. Na tej točki ju lahko sedaj potrdim oziroma ovržem. Hipotezi se glasita:

H1: Občine same nimajo dovolj denarja, da bi v celoti same financirale določene obsežne projekte, zato se za pridobitev finančnih sredstev prijavljajo na kohezijske razpise Evropske unije in tako s pridobljenimi finančnimi sredstvi načrtovane projekte omogočijo.

H2: Občine so na razpisih uspešnejše, če se na razpise prijavljajo povezane skupaj, kot pa če se prijavijo vsaka posebej.

Na osnovi znanja, ki sem ga pridobila med pisanjem naloge, prvo hipotezo (H1) potrdim. Nobena občina v trenutni finančni situaciji po Evropi in po svetu nima dovolj sredstev, da bi velike projekte speljala s svojim lastnim denarjem. Občine lahko izpeljejo manjše projekte, za večje projekte pa potrebujejo pomoč drugih, zunanjih finančnih virov. Zato je občinam v interesu, da dobijo nepovratna finančna sredstva od EU za projekte, ki so jih tako ali drugače želele izvesti. Razlika, ali občine v celoti same financirajo projekt ali pa zanj dobijo sredstva od EU, pa je več kot očitna, saj so lahko načrtovani projekti dokončani v krajšem času in tudi učinkoviteje, če je občinam na voljo več finančnih sredstev, ki jih črpajo iz skladov, kakor da projekt financirajo same.

Druge hipoteze (H2) ne morem ne ovreči ne potrditi. Moje začetno mnenje je bilo, da so občine absolutno uspešnejše na razpisih, če se združijo v večjo skupino, saj so tako njihovi projekti dovolj veliki in finančno močnejši, zaradi česar jih kohezijski sklad financira. Skozi pisanje naloge pa se je moje mnenje spremenilo. Občine so uspešne na razpisih same ali v skupini, če imajo projekte pripravljene tako, kot morajo biti, in če je njihov projekt upravičen. Če so v projektih kakšne pomanjkljivosti, občine denarja ne bodo dobile, četudi se združijo.

Zaključila bi z mislijo, da je tematika zelo zanimiva, še bolj pa je pomembna za vse nas, saj se projekti izvajajo v naši neposredni bližini. Naše občine s pomočjo evropskih sredstev doživljajo razvoj, kar je posledično bolje tudi za nas občane. Zasledila sem podatek, da »v Sloveniji ni občine, kjer ne bi bil s pomočjo sredstev EU sofinanciran vsaj en projekt« (Evropska unija: Evropski strukturni in investicijski skladi 2015). Skladi EU tako spodbujajo razvoj za boljši jutri tudi na najnižji, to je lokalni ravni.

7 LITERATURA

1. Brezovšek, Marjan in Miro Haček. 2003. *Globalizacija in državna uprava*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
2. --- 2005. *Lokalna demokracija II: Uresničevanje lokalne samouprave v Sloveniji*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
3. Brezovšek, Marjan in Simona Kukovič. 2012. *Organizacija lokalne oblasti v Sloveniji*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
4. Brezovšek, Marjan, Miro Haček in Simona Kukovič. 2014. *Javna uprava*. Ljubljana: Hermina Krajnc.
5. Bučar, Maja, Primož Karnar, Anja Marija Ciraj in Sabina Kajnč. 2007. *Strukturni skladi v Sloveniji – zadostno izkoriščen vir?* Ljubljana: Hermina Krajnc.
6. Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo. 2015. *OP ROPI 2007–2013*. Dostopno prek: http://www.di.gov.si/si/glavne_in_regionalne_cest/op_ropi_2007_2013/ (24. avgust 2015).
7. EUR-Lex. 2007. *Phare Programme*. Dostopno prek: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=URISERV:e50004> (23. avgust 2015).
8. Evropska komisija. 2014. *Predstavitev kohezijske politike EU 2014–2020*. Dostopno prek: <http://www.eu-skladi.si/dokumenti/publikacije/predstavitev-kohezijske-politike-eu-2014-2020.pdf> (12. avgust 2015).
9. --- 2015a. *Evropski strukturni in investicijski skladi*. Dostopno prek: http://ec.europa.eu/contracts_grants/funds_sl.htm (13. avgust 2015).
10. --- 2015b. *Instrument for Structural Policies for pre-Accession*. Dostopno prek: http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/funds/ispa/ispa_en.htm (23. avgust 2015).
11. Evropska unija: Evropski strukturni in investicijski skladi. 2015. *EU projekt, moj projekt*. Dostopno prek: <http://www.eu-skladi.si/portal/aktualno/dogodki/eu-projekt-moj-projekt> (25. avgust 2015).
12. Kadunc, Marjana. 2015. Intervju z avtorico. Kamnik, 17. avgust.
13. Kajnč, Sabina in Damjan Lajh. 2009. *Evropska unija od A do Ž*. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije.

14. Kamnik info. 2015. *Kaj so na Občini Kamnik počeli v preteklem tednu*. Dostopno prek: <http://www.kamnik.info/kaj-so-na-obcini-kamnik-poceli-v-preteklem-tednu-16-03-2015/> (25. avgust 2015).
15. Klun, Matjaž. 2015. *Pravni vidiki Kohezijskega sklada EU – poti in stranpoti črpanja sredstev Kohezijskega sklada EU za področje okolja*. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije.
16. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. 2014. *Poročilo o črpanju sredstev evropske kohezijske politike 2007–2013 za leto 2013 – obdobje januar 2013 do december 2013*. Dostopno prek: http://www.mgrt.gov.si/fileadmin/mgrt.gov.si/pageuploads/EKP/Porocilo_crpanje_EKP_2013.pdf (20. avgust 2015).
17. Ministrstvo za javno upravo. 2015. *Lokalna samouprava v mednarodni skupnosti*. Dostopno prek: http://www.mju.gov.si/si/lokalna_samouprava/lokalna_samouprava_v_mednarodni_skupnosti/ (18. avgust 2015).
18. Mrak, Mojmir, Maruša Mrak in Vasja Rant. 2004. *Kohezijska politika Evropske unije*. Ljubljana: samozaložba.
19. Mulec, Breda. 2008. *Kohezijska politika Evropske unije in problemi njene implementacije s poudarkom na Republiki Sloveniji in državah jugovzhodne Evrope*. Ljubljana: Koščak.
20. Občina Kamnik. 2007a. *Pismo o nameri za sodelovanje pri izvedbi projekta »Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju Domžale–Kamnik«*. Kamnik: interno gradivo.
21. --- 2007b. *Pismo o nameri za sodelovanje pri izvedbi projekta »oskrba s pitno vodo na območju Domžale–Kamnik«*. Kamnik: interno gradivo.
22. --- 2008. *Medobčinska pogodba o medsebojnem sodelovanju pri projektu »Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju Domžale–Kamnik«*. Kamnik: interno gradivo.
23. --- 2015. *Začetek izvajanja kohezijskih projektov v občini Kamnik*. Dostopno prek: <http://www.kamnik.si/kohezijski-koticek/zacetek-izvajanja-kohezijskih-projektov-v-obcini-kamnik> (25. avgust 2015).
24. Občinski svet občine Kamnik. 2007a. *Investicijski program: Nadgradnja Centralne čistilne naprave Domžale–Kamnik*, 10. september 2007. Kamnik: interno gradivo.
25. --- 2007b. *Investicijski program: Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju Domžale–Kamnik; izgradnja kanalizacijskega sistema v občini Kamnik*, 10. september 2007. Kamnik: interno gradivo.
26. --- 2007c. *Investicijski program: Oskrba s pitno vodo na območju Domžale–Kamnik; oskrba s pitno vodo v občini Kamnik*, 10. september 2007. Kamnik: interno gradivo.

27. --- 2013. *Poročilo o evropskih sredstvih za izgradnjo kanalizacijskega in vodovodnega omrežja*. Dostopno prek: http://www.kamnik.si/resources/files/doc/JANJA_13/JANUAR_13/SEJE/27._SEJA/4._Porocilo_o_evropskih_sredstvih_za_izgradnjo_kanalizacijskega_in_vodovodnega_omrezja.pdf (25. avgust 2015).
28. Računsko sodišče Republike Slovenije. 2007. *Zbirno poročilo o sposobnosti občin za pridobivanje in črpanje sredstev skladov Evropske unije*. Dostopno prek: [http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf/I/KBC587E01B03B08F4C12572F7001C1C0B/\\$file/SredstvaEU_Zbirno.pdf](http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf/I/KBC587E01B03B08F4C12572F7001C1C0B/$file/SredstvaEU_Zbirno.pdf) (20. avgust 2015).
29. Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. 2015a. *Projekta odvajanja in čiščenja odpadne vode ter oskrba s pitno vodo na območju Domžal in Kamnika prva prejemnika EU sredstev 2014-2020*. Dostopno prek: http://www.svrk.gov.si/si/medijsko_sredisce/novica/article/1328/6069/2cc70208c177aadda7a598b44956b461 (25. avgust 2015).
30. Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. 2015b. *Strukturni skladi EU v Sloveniji*. Dostopno prek: <http://www.eu-skladi.si/kohezija-do-2013/skladi/predstavitev-skladov/kohezijski-sklad> (19. avgust 2015).
31. Šmidovnik, Janez. 1995. *Lokalna samouprava*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
32. Vlaj, Stane. 1998. *Lokalna samouprava – občine in pokrajine*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
33. --- 2001. *Lokalna samouprava – s poudarkom na načelu subsidiarnosti*. Ljubljana: Visoka upravna šola.
34. Wostner, Peter, Mojca Aljančič, Franci Klužer, Luka Juvančič, Eva Medved, Nika Kušer, Edita Granatir, Andreja Jerina, Albin Babič, Jelka Arh, Bojan Dejak in Jurij Kobal. 2005. *Kako do denarja EU*. Ljubljana: GV Založba.
35. *Zakon o financiranju občin (ZFO-1-UPB-1)*. Ur. l. RS 123/2006. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?sop=2006-01-5268> (15. avgust 2015).
36. *Zakon o lokalni samoupravi (ZLS-2-UPB-2)*. Ur. l. RS 94/2007. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?sop=2007-01-4692> (15. avgust 2015).
37. *Zakon o ratifikaciji Evropske listine lokalne samouprave (MELLS)*. Ur. l. RS 57/1996. Dostopno prek: <https://www.uradni-list.si/1/content?id=8856> (21. avgust 2015).
38. Zalar, Nataša. 2007. *Financiranje lokalnih skupnosti iz evropskih strukturnih skladov: primer občine Trebnje*. Dostopno prek: <http://dk.fdv.uni-lj.si/diplomska/pdfs/zalar-natasa.pdf> (18. avgust 2015).

PRILOGE

PRILOGA A: Intervju z gospo Marjano Kadunc, strokovno sodelavko oddelka za gospodarske dejavnosti, gospodarske javne službe in finance Občine Kamnik

Intervju je bil opravljen 17. avgusta 2015 ob 14. uri v pisarni ge. Marjane Kadunc

1. Kdaj je občina Kamnik pripravila prvi projekt, s katerim se je prijavila na razpis za evropska sredstva?

Priprava projektov se je začela v letu 2007, ko so bili naročeni prvi projekti DIIP, PIZH in IP. Naročena je bila tudi idejna projektna dokumentacija, na podlagi katere so se pričele pridobivati služnosti na privatnih zemljiščih.

2. Kdaj je občina začela izvajati projekta Odvajanje in čiščenje odpadnih voda ter Oskrba s pitno vodo oz. kdaj so se dejansko začela gradbena dela?

Sama projekta sta se začela izvajati v letu 2007, intenzivno pa se je na projektu začelo delati od leta 2010 naprej, ko se je pripravila nova vloga za pridobitev kohezijskih sredstev. Od leta 2010 se vsebinsko projekta ne spreminjata. V okviru projekta Oskrba s pitno vodo na območju Domžale–Kamnik za nepovratna sredstva kandidirajo občine Kamnik, Domžale, Mengeš, Moravče in Trzin. Projekt Odvajanje in čiščenje odpadnih voda na območju Domžale–Kamnik pa je razdeljen na dva podprojekta: največji projekt je nadgradnja CCN Domžale–Kamnik (čiščenje), kjer sodeluje vseh šest občin solastnic infrastrukture (Kamnik, Domžale, Trzin, Mengeš, Komenda in Cerklje na Gorenjskem) ter odvajanje odpadnih voda (kanalizacija), ki poteka v občinah Kamnik, Komenda in Mengeš.

Z deli so v vseh občinah pričeli v letu 2014 (izjema je Komenda z enim odsekom, ki so ga gradili v letu 2013).

3. Se je občina Kamnik za potrebe zagona projekta morala zadolžiti? Ali pa se je zadolžila zato, ker ni dobila evropskega denarja?

Občina je za pripravo projektne dokumentacije uporabila namenska sredstva, ki se v proračun prilivajo na podlagi zaračunane omrežnine za kanalizacijo, taks ter

podeljene koncesije. Za samo gradnjo pa je občina v letu 2014 najela premostitveni kredit, saj odločbe o pridobitvi evropskih sredstev nismo dobili, po drugi strani pa smo se zavedali, da z odlašanjem ne bomo pravočasno opremili območja znotraj aglomeracij, ki jih je po veljavni zakonodaji potrebno urediti do konec leta 2015.

4. Zakaj, po vašem mnenju, v programskem obdobju 2007–2013 Občina Kamnik ni dobila sredstev? Kako pa je z naslednjim programskim obdobjem?

Težava je bila predvsem v finančnem stanju države. V preteklem programskem obdobju (2007–2013) je bilo podeljeno kar nekaj odločb o sofinanciranju, ki dejansko niso bili pripravljene za izvedbo (niso imeli gradbenih dovoljenj, ni bilo izbranih izvajalcev del ...). Sredstva so bila za njih rezervirana (podpisana pogodba o sofinanciranju), tako da dodatnih odločb organ upravljanja ni smel izdati. Proti koncu obdobja je organ upravljanja kandidatom »postavljalk« vedno nove in strožje pogoje ravno zaradi tega, da bi odločbe prejeli tisti projekti, ki so v celoti pripravljene, žal pa je na koncu tudi za te zmanjkalo državnih sredstev (15 % je državnih sredstev). Tako imenovanim enajstim »ready to go« projektom so zagotovili financiranje v novi perspektivi 2014–2020 z istim deležem sofinanciranja. Oba projekta sta bila tako v mesecu avgustu potrjena in odobrena kot prva v Sloveniji iz nove finančne perspektive.

5. Ste med pripravami razpisnih dokumentov naleteli na kakršnekoli probleme (od pomanjkanja kadra in pomanjkanja znanja ter s tem potrebe po zunanjem svetovanju do zamujanja rokov idr.)?

Pri pripravi razpisne dokumentacije smo najeli zunanje izvajalce, predvsem zaradi pomanjkanja kadra, znanja in varnosti. Zaradi najmanjše napake lahko razpisi niso izpeljani do konca. Poleg tega smo imeli na portalu javnih naročil in portalu EU naenkrat objavljenih šest razpisov in že zaradi same sledljivosti datumov, odgovorov na vprašanja, dopolnitev je dobro imeti v ozadju nekoga, ki skrbi, da stvari potekajo v skladu z zakonodajo, ki ureja postopek javnih naročil.

6. Boste z denarjem kohezijskega sklada lahko izvedli projekt do konca ali bo potrebnih več sredstev?

Delež financiranja s pomočjo kohezijskih sredstev (brez DDV) je 85 % upravičenih sredstev, 15 % sredstev pa pridobimo iz državnega proračuna. Pri izgradnji tako velikega projekta se pri gradnji pokaže kar nekaj neupravičenih stroškov, ki jih je enostavno potrebno narediti (oporni zidovi, rekonstrukcija ceste, dodatni projekti, sekundarni kanali ...), ki jih v celoti financira občina iz svojega proračuna. Za dokončanje projekta bo občina vsekakor morala sama prispevati kar nekaj lastnih sredstev.

7. Ste se z drugimi občinami povezali zato, ker gre za velik projekt, ali je za to krivo pomanjkanje denarja?

Glej Pismo o nameri ter medobčinsko pogodbo ter zahteve kohezijske politike.

8. Katerega leta so se občine prvič prijavile na razpis za kohezijska sredstva?

Občine so se leta 2008 prvič prijavile na razpis za pridobitev evropskih finančnih sredstev iz kohezijskega sklada.

9. Kako bi opisali odnose med sodelujočimi občinami?

Odnosi med občinami so dobri. Seveda je pri takem projektu pomembno nenehno sodelovanje. Samo koordinacijo med občinami vodi zunanja sodelavka, ki skrbi, da je vsa dokumentacija v posameznih občinah pravilno vodena, da so pomembnejši dokumenti pravočasno sprejeti, sklicuje sestanke ter obvešča občine o vseh aktivnostih, ki se tičejo kohezijskih projektov.

10. Ali je bila za potrebe kohezijske politike s strani občine sestavljena posebna skupina zaposlenih, ki se sedaj ukvarja samo s tem? Ali so bila ob tem nudena kakršnakoli izobraževanja v pomoč zaposlenim?

Vodja projektov na naši občini je višja svetovalka za gospodarske dejavnosti ter gospodarske javne službe, ki poleg rednega dela vodi še to področje. Za določen čas pa sva (izključno zaradi projekta) zaposlena še dva strokovna sodelavca (u.i.d.g. ter univ. dipl. pol.). Občasno imamo pomoč študentov višjih letnikov. Izobraževanj glede črpanja kohezijskih sredstev v okviru občine ni bilo, je bilo pa nekaj seminarjev, organiziranih s strani posameznih ministrstev ter vladnih služb.

11. Kakšna je izobrazbena struktura v skupini zaposlenih, ki se ukvarja s kohezijsko politiko?

V tej skupini imamo vsi trije univerzitetno izobrazbo (po starem programu).

12. Kakšni so na splošno vtisi o projektih? Poteka vse po načrtih ali ste primorani iskati tudi alternative?

Pri pripravi projekta smo primorani delati strogo po navodilih in pogojih kohezijske politike, saj v nasprotnem primeru lahko izgubimo sredstva oziroma jih bomo morali vračati. Pogoji so jasni, tako da v primeru nejasnosti najprej pridobimo informacijo s strani SVRK-ja oziroma Ministrstva za okolje in prostor, kaj lahko in kaj ne. Želeli bi si, da bi sredstva dobili že prej, saj smo zaradi »čakanja« morali podaljševati roke, izbrani ponudniki so morali podaljševati bančne garancije za resnost ponudbe, kar predstavlja dodatne stroške. Glede na to, da pogodbe o sofinanciranju še nismo podpisali, se zavedamo, da nas čaka še ogromno dela, preden bomo projekt uspešno zaključili.